

Školovanje kadrova za TZK i šport nakon 1945.

MINISTAR NARODNOG ZDRAVLJA DONIO JE 1. RUJNA 1945. UREDBU O POČETKU RADA VIŠE FISKULTURNE ŠKOLE U ZAGREBU. U ŠKOLU JE, U ČETIRI GENERACIJE, BILO UPISANO 194 STUDENTA OD KOJIH JE 157 DIPLOMIRALO, IAKO JE ŠKOLA ZAPRAVO UKINUTA 1946. S OBRAZLOŽENJEM „DA SE STRUČNE SNAGE KONCENTRIRAJU U BEOGRADU GDJE JE OSNOVAN 1946. GODINE DRŽAVNI INSTITUT ZA FISKULTURU”

Piše **Zrinko Čustonja**

Izvjesno je da je pedesetih godina XX. stoljeća u Jugoslaviji bilo dosta problema s kadrovskim školama za tjelesnu i zdravstvenu kulturu (TZK). Naročito se to odnosilo na Hrvatsku. Nakon prestanka rada Više fiskulturne škole 1948. i nakon toga Srednje fiskulturne škole 1952. godine, u Hrvatskoj sve do 1959. nije postojala škola koja bi obrazovala kadrove za TZK.

Viša fiskulturna škola

Nakon završetka II. svjetskog rata ministar narodnog zdravlja dr. Aleksandar Koharović donio je 1. rujna 1945. uredbu o početku rada Više fiskulturne škole u Zagrebu. Dužnost šefa Općeg odjela za fiskulturu u Ministarstvu zdravlja 1945. godine obnašao je Miro Mihovilović. Prvim ravnateljem škole imenovan je dr. Branko Kesić, a u tri godine postojanja škole tu su dužnost još obnašali Zlatko Pintar i Borivoj Vuksan.

Uvjet za upis studenata bila je završena srednja škola s maturom, s time da je bio dopušten i upis studenata bez mature, ali s „istaknutim” tjelesnim sposobnostima. Nakon završenog studija polaznici su dobivali zvanje nastavnika fiskulture za srednje škole. Na Višoj fiskulturnoj školi u četiri je generacije bilo upisano ukupno 194 studenata od kojih je 157 diplomiralo.

Ukidanje škole zbog osnivanja DIF-a u Beogradu

Ukazom istoga Komiteta za fiskulturu Vlade NR Hrvatske koji je raspisao natječaj za upis prve generacije studenata, Viša fiskulturna škola u Zagrebu ukinuta je 1946. godine s obrazloženjem „*da se stručne snage koncentriraju u Beogradu gdje je osnovan 1946. godine Državni institut za fiskulturu*”. Usprkos odluci o ukidanju, škola je nastavila s upisom studenata i radom sve do 1948. godine.

Viša fiskulturna škola u Zagrebu bila je, nakon Tečaja za učitelje gimnastike od 1894. do 1896. godine, prva viša škola za školovanje kadrova za nastavu TZK u Hrvatskoj. Time njezina uloga u povijesnom razvoju TZK u Hrvatskoj postaje vrlo važna, osobito ako imamo na umu ranije iznesene podatke o broju i strukturi školske spreme kadrova za nastavu TZK u Hrvatskoj u razdoblju neposredno nakon II. svjetskog rata.

Miloje Gabrijelić

Srednja fiskulturna škola

U Zagrebu je 1947. godine osnovana Srednja fiskulturna škola na čije je čelo bio postavljen Zvonimir Suligoj, koji je dužnost direktora škole obnašao do 1949. Srednja fiskulturna škola u Zagrebu djelovala je od školske godine 1947./1948. pa do lipnja 1952.

Više pedagoške škole i pedagoške akademije

Školovanje stručnih kadrova za TZK od 1948. godine organizirano je i na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu. On je bio organiziran kao dvopredmetni studij. Studij fizičkog odgoja povezivao se sa studijem biologije i trajao je dvije godine. Nakon produžetka studija na tri godine, 1951. fizički se odgoj povezivao i sa zemljopisom i s jednim od stranih jezika. Od 1959. taj je studij postao jednopredmetni, samo za TZK, te je skraćen na dvije godine. Takav način školovanja kadrova bio je zadržan i nakon ukidanja viših pedagoških škola i osnivanja pedagoških akademija 1961. godine. Grupe za studij TZK osnovane su tada i u Osijeku, Pakracu, Čakovcu, Splitu, Šibeniku, Rijeci i Karlovcu.

Na temelju Zakona o visokom obrazovanju, donesenog 1977., prestalo se upisivati studente na smjer fizički odgoj na Pedagoškoj akademiji - profesori fizičke kulture školovani na, u međuvremenu osnovanom, Fakultetu za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, preuzimaju ulogu nastavnika tjelesnog odgoja i u osnovnim školama. Time su, napokon, isključivo kadrovi školovani na visokoškolskim institucijama postali nositelji nastave TZK na svim razinama školovanja.

Zavod za fizički odgoj u Zagrebu

Odluku o osnivanju Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu donijela je Vlada NR Hrvatske 8. ožujka 1952. godine *Uredbom o osnivanju Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu* kao samostalne ustanove Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, Odbora za visoke škole i naučne ustanove Sabora NR Hrvatske. Zavod za fizički odgoj u Zagrebu započeo je s djelovanjem 1. lipnja 1952. godine. Savjet za

prosvjetu, nauku i kulturu Odbora za visoke škole i naučne ustanove Sabora NR Hrvatske imenovao je Miru Mihovilovića za prvog direktora Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu. On je dužnost obnašao do 7. studenoga 1957. kada podnosi neopozivu ostavku. Nakon Mihovilovića, Miloje Gabrijelić je od 16. prosinca 1957. godine prvo bio v. d. direktora Zavoda, a od 11. studenoga 1958. pa do njegovog ukidanja 31. prosinca 1959. godine bio je direktor Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu.

Školovanje i usavršavanje kadrova

Na temelju zadataka navedenih u Uredbi o osnivanju Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu, prvi direktor Zavoda Miro Mihovilović izradio je plan i program rada koji je bio usmjeren na tri osnovna pravca: „*školovanje i usavršavanje stručnih kadrova, stručna i znanstvena istraživanja te publicistička djelatnost i desiminacija teorije i prakse raznovrsnih područja fizičke kulture*”.

Osmogodišnje razdoblje djelovanja Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu obilježeno je značajnim rezultatima koji su se odrazili na svim područjima tjelesne kulture naše zemlje. Naročitu aktivnost Zavod bilježi na području školovanja i usavršavanja kadrova za društvene organizacije fizičke kulture.

Literatura

1. Izvještaj o radu Zavoda za fizički odgoj u Zagrebu od 1. siječnja do 31. prosinca 1959. (1959). Saopćenja 7 (9)
2. Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu 1959. - 1984. (1984). Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu
3. Heruc, N. (1987). Viša fiskulturna škola u Zagrebu od 1945. do 1947. godine. Povijest sporta. 28 (72), 137 - 142